

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор КУ Сумська ЗОШ №22 СМР
Т.В. Мірошніченко
« 15 » 2020 року

**КОДЕКС
БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА (КБОС)
КОМУНАЛЬНОЇ УСТАНОВИ СУМСЬКА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА №22 ІМЕНІ ІГОРЯ
ГОЛЬЧЕНКА СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ**

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
(протокол від 10.06.2020 №9)
Голова педагогічної ради

Т.В. Мірошніченко

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. Визначення чинників ризику насильства проти дитини та реагування на них	4
Розділ II. Реагування та протидія булінгу	5
Розділ III. Захист персональних даних	10
Розділ IV. Правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти	12
РОЗДІЛ V. Контроль за реалізацією Стратегії	13
РОЗДІЛ VI. Заключні положення	14
Додаток	15

ВСТУП

Головним правилом для всіх дій працівників закладу є необхідність діяти в інтересах дитини. Кожен працівник КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №22 СМР повинен ставитися до дітей з повагою та враховувати їхні потреби. Використання працівником будь-якої форми насильства проти дитини є недопустимим. Обов'язковими для всіх учасників освітнього процесу повинно бути:

- взаєморозуміння;
- взаємоповага;
- дружня атмосфера;
- пріоритет прав людини;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- активна життєва позиція;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повага до приватного життя;
- мир;
- єдність.

Головна мета КБОС у закладі: навчання дітей і дорослих безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу).

Основні завдання КОДЕКСУ в закладі освіти:

1. Виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.
2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень здобувачів освіти, педагогів, психологів, батьків на освітнє середовище школи.
3. Обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу.
4. Скласти мінімальну та доступну програму навчання для здобувачів освіти, педагогів, батьків.
5. Сформулювати конкретні рекомендації здобувачам освіти, педагогічним працівникам, адміністрації, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі освіти.

Розділ I

Визначення чинників ризику насильства проти дитини та реагування на них

Такі негативні явища серед учнівської молоді, як насильство, булінг та кібербулінг, секстинг тощо, не можуть не турбувати громадськість, освітян та батьків. Тому, виникає потреба створити безпечний освітній простір у закладі освіти, щоб захистити, убезпечити, запобігти наслідкам впливу на особистість несприятливих чинників. Для школярів несприятливі впливи середовища зумовлюють появу складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні — конфлікти з батьками, друзями, вчителями, непорозуміння з оточенням прояви психологічного та емоційного насильства: ігнорування, приниження, погрози, недоброчливе ставлення, дію несприятливих чинників, пов'язаних із навчанням.

Види насильства (булінг):

1. **Психологічне.** Словесна образа (приниження, обзивання, використання нецензурної лексики, шантаж і т.д.) , переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю.

2. **Фізичне.** Бійки, умисне нанесення побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до травмування, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди честі та гідності.

3. **Економічне.** Вимагання грошей , їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждали мають передбачене законом право.

4. **Сексуальне.** Дії сексуального характеру щодо неповнолітнього (-ої).

Працівники закладу мають знати чинники ризику насильства проти дитини та звертати на них увагу в рамках своїх службових обов'язків, контролювати стан і благополуччя дитини.

Розділ II

Реагування та протидія булінгу

1. Загальні питання

1.1. Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».

1.2. Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).

1.3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники закладу освіти та інші особи.

1.4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

1.5. У Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

1. Систематичність (повторюваність) діяння;
2. Наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

3. Дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти

2.1. Заяву або повідомлення про випадки булінгу має право подати будь-який учасник освітнього процесу, що став жертвою булінгу (цькування) у закладі освіти. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації. Інформація про виявлені факти (звернення) про вчинення насильства, булінгу (цькування) вноситься до журналі реєстрації фактів виявлення (звернення) про вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

2.2. Заява або повідомлення подається безпосередньо керівнику закладу освіти для здійснення невідкладних заходів реагування у випадках виявлення фактів насильства, булінгу (цькування) відповідно до Закону України «Про

звернення громадян», а в разі його відсутності – уповноваженій особі для здійснення невідкладних заходів реагування у випадках виявлення фактів насильства, булінгу (цькування).

2.3.Здобувач освіти, який став свідком булінгу у школі, зобов'язаний повідомити про це вчителя, вихователя, психолога, уповноважену особу або безпосередньо керівника закладу освіти.

2.4.Педагог або інший працівник закладу освіти, який став свідком булінгу або отримав повідомлення про факт булінгу від здобувача освіти, який був свідком або учасником булінгу, зобов'язаний повідомити безпосередньо керівника закладу про цей факт, а в разі його відсутності – уповноважену особу закладу освіти.

2.5.Керівник закладу невідкладно у строк у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про отримання повідомлення територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

2.6.Керівник закладу повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин.

2.7.Керівник закладу повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг.

2.8.Керівник закладу в термін не пізніше, ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення, створює наказом комісію з розгляду випадків булінгу (цькування).

2.9.Якщо факт насилля був визнаний як одноразовий конфлікт чи сварка, у закладі організовується робота з питання щодо налагодження мікроклімату в дитячому середовищі та розв'язання конфлікту.

2.10.Здобувач освіти, його законні представники можуть звернутись безпосередньо на гарячу лінію ГО «Ла Страда-Україна» з протидії насильству в сім'ї або із захисту прав дітей; до соціальної служби з питань сім'ї, дітей та молоді; Національної поліції України; Центру надання безоплатної правової допомоги. Після отримання звернення дитини, відповідна особа або орган інформує керівника закладу освіти у письмовій формі про випадок булінгу. Керівник закладу освіти зобов'язаний розглянути таке звернення відповідно до Порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки насильства, булінгу (цькування) в закладі освіти та Порядку реагування на випадки насильства, булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до насильства, булінгу (цькування).

3. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу

3.1.Протягом доби після отримання заяви (повідомлення) про випадок булінгу (цькування) керівник закладу освіти повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування) про отримання повідомлення. Керівник закладу повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин. 8. Керівник закладу повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг.

3.2.Керівник закладу в термін не пізніше, ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення, створює наказом комісію з розгляду випадків булінгу, яка складається з голови комісії (керівник закладу), заступника голови, секретаря та не менше, ніж п'яти її членів (педагогічних працівників, у тому числі психолога та соціального педагога), а також, за згодою, до складу можуть увійти батьки постраждалого та булера чи інші зацікавлені особи.

3.3. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

3.4.Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

3.5.Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших

заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

3.6. Члени комісії здійснюють:

- Збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви.

- Розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

- У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;
- надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

3.7. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

3.8. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має

перевищувати десяти робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

3.9. Рішення комісії реєструються в журналі відповідного зразка з оригіналами підписів усіх членів комісії.

3.10. Надаються соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу.

3.11. У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінгу (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може звернутись із заявою до органів Національної поліції України, про що керівник закладу має повідомити постраждалого.

3.12. Особи, які за результатами розслідування є причетними до булінгу, несуть відповідальність відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».

4. Відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

Кодекс України про адміністративні правопорушення такого змісту:
Стаття 1734. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булер	Адміністративне стягнення	
	штраф	громадські роботи
Будь-який учасник освітнього процесу	50–100 нмдг* (850-1700 грн.)	20–40 год
	повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення	
	100–200 нмдг* (1700-3400 грн.)	40–60 год
Група осіб	100–200 нмдг* (1700-3400 грн.)	40–60 год
Малолітні або неповнолітні особи віком 14–16 років	50–100 нмдг* (850-1700 грн.)	20–40 год
	повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення	
	100–200 нмдг* (1700-3400 грн.)	40–60 год

*нмдг— неоподатковуваний мінімум доходів громадян (= 17грн)

За булінг, вчинений малолітніми або неповнолітніми особами віком від 14 до 16 років, тягне за собою накладання штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють.

Розділ III

Захист персональних даних

1. Принципи захисту особистих даних дитини

1.1 Працівники закладу, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їхню конфіденційність і вживати заходів для їхнього захисту від несанкціонованого доступу.

1.2 Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством, та відповідні повноваження.

1.3 Працівник закладу не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації.

1.4 У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу може звернутися до батьків або опікунів дитини за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу.

1.5 Працівники закладу не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з дітьми.

1.6 У виняткових ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу може мати розмову з представниками засобів масової інформації про дитину або її батьків (опікунів) за умови згоди на це батьків (опікунів) у письмовій формі.

1.7 Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень закладу для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням керівника закладу.

2. Принципи захисту зображень

2.1 Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, заклад повинен захищати зображення дітей.

2.2 Працівники закладу не мають права давати дозвіл на фото-, відеозйомку дітей або їх аудіозапис на території закладу без попередньої згоди батьків або опікунів дитини в письмовій формі.

2.3 Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото, відеозйомку не є необхідним.

3. Принципи доступу дітей до мережі Інтернет

3.1 Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку, зокрема, має бути встановлено останню версію спеціального програмного забезпечення для такого захисту.

3.2 На території закладу дитина може мати доступ до мережі Інтернет у таких випадках:

- під наглядом учителя на заняттях з вивчення інформатики;

-без нагляду вчителя – на комп'ютерах закладу, призначених для цього (вільний доступ);

Особа, відповідальна за безпечний доступ до мережі Інтернет повинна надати кожній дитині індивідуальний логін (обліковий запис) і пароль, які дають їй змогу користуватися мережею Інтернет на території закладу, та пояснити дитині, що вона не повинна повідомляти нікому свій логін і пароль.

Відповідальна особа за безпечний доступ до мережі Інтернет має щонайменше один раз на місяць перевіряти, чи не має небезпечних матеріалів на комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет. Якщо такі матеріали виявлено, вона має визначити, хто використовував комп'ютер, коли було завантажено такі матеріали.

Розділ IV

Правила поведінки здобувача освіти в закладі

Ми – у безпеці

1.Школа – територія, на якій не місце будь-яким видам зброї (ножам, вибуховим, вогнєбезпечним речовинам, алкогольним напоям, цигаркам, наркотикам, токсичним речовинам).

2.Школа – територія, на якій не місце цькуванню, бійкам, залякуванням, лихослів'ю та знущанню над людиною.

3.Поводимося гідно, поважаємо честь і гідність людей, які знаходяться поруч.

4.Дотримуємося правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

5.Використовуємо безпечно навчальне та спортивне обладнання.

6.Користуємося Інтернетом безпечно.

Ми – ввічливі

1.Звертаємося один до одного шанобливо.

2.Поводимося ввічливо, проявляємо повагу до старших, піклуємося про молодших школярів.

3.Висловлюємо свої погляди, не зачіпаючи та поважаючи гідність і почуття інших людей.

4.Бережемо майно школи, дбаємо про чистоту та порядок на території школи, в навчальних класах та кабінетах.

5.Бережемо підручники та навчальні посібники.

6.Поважаємо цінності та традиції своєї школи.

7.Дотримуємось академічної доброчесності.

Ми – старанні й наполегливі у навчанні

1.Приходимо до школи за 10-15 хв. до початку навчальних занять, займаємо свої робочі місця, готуємо до уроку все необхідне навчальне приладдя.

2.Ходимо по школі спокійно.

3.Залишаємо в зимовий час свій верхній одяг в гардеробі.

4.Слідкуємо за своїми особистими речами.

5.Ставимося серйозно до навчання, дотримуємося розкладу уроків.

6.Не запізнюємося на навчальні заняття.

7.Виконуємо домашні завдання старанно.

8.Беремо участь у позакласних та загальношкільних заходах.

9.Відвідуємо їдальню згідно з графіком, дотримуємось правил поведінки та етикету за столом.

10.Йдемо зі школи та її території тільки з дозволу вчителів, або медичної сестри (за попереднім погодженням з батьками).

РОЗДІЛ V

Контроль за реалізацією Стратегії

1. Керівник закладу призначає відповідальну особу за реалізацію Стратегії в закладі освіти.

2. Відповідальна особа здійснює контроль за реалізацією Стратегії, реагування на будь-які сигнали щодо її порушення, а також за внесенням змін до Стратегії.

3. Кожні півроку відповідальна особа проводить анкетування учасників освітнього процесу щодо рівня виконання вимог Стратегії (додаток). Працівники закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Стратегії та повідомляти про порушення її вимог на території закладу.

4. На основі результатів анкет відповідальна особа готує звіт та передає його керівнику закладу.

5. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу за необхідності вносить зміни до Стратегії та повідомляє про них учасників освітнього процесу.

РОЗДІЛ VI

Заключні положення

1. Кодекс безпечного освітнього середовища закладу освіти стає чинним в день його оприлюднення.

2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам закладу освіти, через його розміщення на сайті школи.

Анкета
Рівень дотримання положень КБОС

Зміст питання	Так	Ні
1. Чи знаєте Ви правила та положення КБОС?		
2. Чи знайомі Ви з процедурою дій, коли є підозра загрози для безпеки дитини?		
3. Чи знаєте Ви як реагувати на загрозу безпеці дитини?		
4. Чи помітили Ви будь-які порушення положень Кодексу безпечного освітнього середовища працівниками закладу освіти?		
5. Чи є у Вас зауваження або пропозиції (зокрема, щодо внесення змін) стосовно Кодексу безпечного освітнього середовища?		